Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

**Lausunto**

7.2.2024

VN/1/2024
VN/1/2024-TEM-3

Suuri valiokunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmää U 6/2022 vp - komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työolojen parantamisesta alustatyössä (alustatyödirektiivi) - täydentävä jatkokirjelmä UJ 49/2023 vp; työ- ja elinkeinoministeriön lausunto**

Komissio antoi 9.12.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi työolojen parantamisesta alustatyössä. U-jatkokirjeessä UJ 49/2023 vp ja eduskunnalle 7.2.2024 toimitetussa U-jatkokirjeessä on selostettu, miten direktiiviehdotuksen neuvottelut ovat edenneet neuvoston yleisnäkemyksen hyväksymisen 12.6.2023 jälkeen.

Puheenjohtajavaltio hakee Coreperin kokouksessa 7.2.2024 uudistettua neuvottelumandaattia Euroopan parlamentin kanssa neuvoteltavan sovun hyväksymiseksi trilogeissa. Puheenjohtajavaltion 6.2.2024 päivätty kompromissiehdotus vastaa pääosin 7.2.2024 päivätyssä U-jatkokirjeessä selostettua. Ehdotuksen teksti rajoittuu pääasiassa työsuhdeolettamaa koskevaan II lukuun ja siihen ehdotettavien muutosten johdosta eräisiin johdanto-osan kappaleisiin. Tässä lausunnossa kuvataan puheenjohtajavaltion viimeisintä kompromissiehdotusta.

**Työsuhdeolettama ja sen soveltaminen**

Työsuhdeolettamaa koskeviin säännöksiin ehdotetaan merkittäviä muutoksia verrattuna neuvoston yleisnäkemykseen. Ehdotuksesta on poistettu säännökset työsuhdeolettaman indikaattoreista (ja neuvoston yleisnäkemyksen mukaisista kriteereistä) ja olettaman soveltumiseksi tarvittavien indikaattoreiden määrästä.

Työsuhdeolettamaa koskevan artiklan perusteella olisi kansallisesti määriteltävä, mitkä johtoa ja valvontaa osoittavat tosiseikat laukaisevat työsuhdeolettaman soveltumisen. Jos työtä välittävä digitaalinen alusta pyrkii kumoamaan oikeudellisen olettaman, sen asiana on todistaa, että kyseinen sopimussuhde ei ole jäsenvaltioissa voimassa olevissa laeissa, työehtosopimuksissa tai käytännöissä, unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö huomioon ottaen, määritelty työsuhde. Työsuhdeolettamaa koskevat säännökset edellyttäisivät, että kansallisella tasolla luodaan tehokas työsuhdeolettama, joka antaa alustatyötä tekeville henkilöille menettelyllisen helpotuksen. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kyseinen oikeudellinen olettama ei lisää alustatyötä tekeville henkilöille tai heidän edustajilleen aiheutuvaa taakkaa ammattiaseman määrittelemistä koskevissa menettelyissä.

Lisäksi työsuhdeolettamaa koskevaan artiklaan ehdotetaan eräitä muita muutoksia. Artiklaan on sisällytetty myös muita aiemmin 6 artiklassa olleita olettaman soveltamista koskevia säännöksiä.


| Postiosoite<br>Postadress<br>Postal Address | Käyntiosoite<br>Besöksadress<br>Office | Puhelin<br>Telefon<br>Telephone | Faksi<br>Fax<br>Fax | s-posti, internet<br>e-post, internet<br>e-mail, internet |
|---|---|---|---|---|
| Työ- ja elinkeinoministeriö<br><br>PL 32<br>00023 Valtioneuvosto | <br><br>Aleksanterinkatu 4<br>Helsinki | <br><br>0295 16001<br>+358 295 16001 | <br><br>09 1606 2160<br>+358 9 1606 2160 | <br><br>kirjaamo.tem@gov.fi<br>www.tem.fi |

Työsuhdeolettama soveltuisi kompromissiehdotuksen mukaan kaikissa kyseeseen tulevissa hallinnollisissa tai oikeudellisissa menettelyissä, joissa on kysymys alustatyötä tekevän henkilön ammattiaseman oikeasta määrittämisestä. Olettamaa ei sovellettaisi verotusta, rikosasioita ja sosiaaliturvaa koskevissa menettelyissä, ellei kansallisesti näin päätetä. U-jatkokirjeessä 7.2.2024 selostettua vaikeaselkoista muutosta poikkeukseen ei enää ehdoteta, joten kohta on kehittynyt Suomen tavoitteiden suuntaisesti.

Alustatyötä tekevän henkilön tai edustajan oikeutta aloittaa menettely koskeva säännös on säilytetty.

Työsuhdeolettamaa koskevan artiklan mukaan, jos toimivaltainen kansallinen viranomainen arvioi, että alustatyötä tekevä henkilö saattaa olla väärin luokiteltu, sen on aloitettava asianmukaisia toimia ja menettelyitä, kansallisen lainsäädännön ja käytännön mukaisesti, ammattiaseman määrittämiseksi. Viranomaisen harkintavaltaa sisältävä säännös koskee myös muita kuin viranomaisaloitteisia prosesseja ja sisältää velvollisuuden ryhtyä myös menettelyihin. Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen harkintavalta liittyy sen arvioimiseen, saattaako alustatyötä tekevä henkilö olla väärin luokiteltu sekä mitkä toimet ja menettelyt ovat asianmukaisia.

U-jatkokirjeeseen UJ 49/2023 vp verrattuna ehdotuksesta on poistettu seuraavat säännökset:

- nimenomainen säännös siitä, että olettama on voitava kumota samassa menettelyssä,
- säännös viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa työtä välittävälle digitaaliselle alustalle ja alustatyötä tekevälle henkilölle olettaman soveltumisesta ja mahdollisuudesta kumota se,
- säännös työtä välittävän digitaalisen alustan velvollisuudesta avustaa alustatyötä tekevää henkilöä, joka kiistää työsuhteen olemassaolon,
- säännös työsuhteen olemassaoloa koskevista lopullisista päätöksistä tiedottamisesta relevanteille kansallisille viranomaisille.

**Muut säännökset**

Tukitoimia koskevan 6 artiklan (U-jatkokirjeessä UJ 49/2023 vp selostettu 7 artikla) c alakohtaan on tehty muutos, jonka mukaan valvontaa ja tarkastuksia niillä alustoilla, joilla toimivaltainen viranomainen on todennut työsuhteen olemassaolon, olisi suoritettava, kun se on asianmukaista. Kohtaan tehty muutos jättää siten kansallista harkintavaltaa ja ehdotus on tältä osin kehittynyt Suomen kannan (UJ 49/2023 vp) suuntaisesti.

Ehdotukseen on tehty myös eräitä muita pienempiä muutoksia verrattuna U-jatkokirjeessä UJ 49/2023 vp selostettuun. Nämä muutokset liittyvät erityisesti vastuujärjestelmiä koskevan maininnan poistoon välittäjiä koskevasta artiklasta (3 artikla), alustatyön määrää ja alustatyöstä saatavia tuloja koskevia tietojen antamiseen viranomaisille vain pyynnöstä (18 artikla) sekä seuraamuksia koskevan 25 artiklaan, josta on ehdotettu poistettavaksi mainin ta siitä, että ammattiaseman määrittämistä koskevan päätöksen rikkomisesta säädettävien seuraamuksien tulisi olla merkittäviä sekä viittauksen kokonaisliikevaihtoon.

Määritelmiä, välittäjiä, tukitoimia, algoritmijohtamista ja tietojen antamista viranomaisille koskevien säännösten sekä muiden direktiiviehdotukseen sisältyvien säännösten osalta viitataan muilta osin U-jatkokirjeessä UJ 49/2023 vp selostettuun.

Erityisasiantuntija Johanna Ylitepsa